

mični polzkusi s preprostimi sredstvi.  
4. Dr. Lj. Pivko: Zgodovina Slovencev, 2. snopič. (Glej Letopis, str. 237! Knjige, ki so navedene v „naznanilo“ na zadnji strani Letopisa, je tiskarski skrat zamenjal; te niso prave in število knjig je napačno.)

## Splošni vestnik.

**Cirkovec na Dr. p.** Okrajni šolski svet v Ptuj je izrekel načelniku tukajšnjega kraj. šol. sveta g. Jakobu Boklanu priznanje in pohvalo za njegovo šoli prijazno delovanje in za njegove posebne zasluge povodom razširjave tukajšnje šole v 6. razrednico in okusne prenovitve celoga šolskega posloplja.

**Slavje priredi akad. tehn. društvo „Triglav“** v Gradcu povodom svoje petinadesetletnice dne 19. februarja 1911 v Ljubljani.

**Za drugo češko vseučilišče.** Dne 12. t. m. so se vršile v Brnu in drugih mestih Moravskega velike manifestacije za ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu.

**Čehi na Gorenjem Avstrijskem.** Na včerajšnjem običnem zboru nemškega „Volksbunda“ v Lincu je deželni poslanec Langoth govoril o narodnostnih razmerah na Gorenjem Avstrijskem. Rekel je, da so v zadnjih letih nakupili Čehi nad sto kmetij za skupno vsoto 2 milijonov kron. V Lincu je hotela družba Komenskega ustanoviti češko šolo, kar da so pa Nemci preprečili.

**Dunajski učitelji proti dr. Kramarju.** Dunajski učitelji so imeli shod, na katerem so protestirali proti napadom od strani dr. Kramarja, ki je v državnem zboru rekel, da so dunajski učitelji kakor revizorji pri ljudskem štetju vršili nasilja napram Čehom. Sklenili so na shodu sledečo resolucijo: „Zbrani dunajski učitelji odklanjajo z ogorčenjem žaljenja, ki jih je izrekel dr. Kramar v državnem zboru na račun učiteljstva. Shod izjavlja, da stojita previsoko stanovska čast in zavest izpolnjene dolžnosti, da bi mogli biti ponížani po ravno tako neopravičenih, kakor zloboh izjavah češkega ljudskega zastopnika. Dunaj je nemško mesto in najsvetjše dolžnost dunajskega učitelja je, da je nemški in da vzgaja dunajsko mladino v nemško-narodnem smislu.“

**Občni zbor „Slovenskega osrednjega čebelarkega društva“** za Kranjsko, Stajersko, Koroško in Primorsko je bil na Svecnici v „Mestnem Domu“. Vkljub hudemu mrazu je prišlo na občni zbor nad 60 članov iz raznih krajev. Iz poročila tajnikovega je razvidno, da je društvo štelo 718 rednih in 2 častna člana. Odbor je imel 12 s-j. Predavanji je odbor priredil 25, poleg tega pa še dvadnevni tečaj za začetnike v Ilirski Bistrici in enodnevni tečaj v Kamniku. Podružnice je na Kranjskem 18, na Koroškem 2 in na Primorskem 1. Opazovalnih postaj je bilo 8. Društvo je podpiralo podružnice ter razdelilo 98 eksportnih panjev med svoje člane. Po posredovanju odbora dobi društvo 28 stotov brezdatnega sladkorja za čebelno pitauje. Iz blagajniškega poročila posnamemo, da je društvo imelo 5805 K 83 v dohodkov in 5557 K 78 v stroških. V poštni hranilnici pa je bilo 1787 K 48 v dohodkov in 1608 K 29 v stroških. Skupno imetje znaša 1732 K 56 v. — Prvoseednikom je bil zopet izvoljen tov. Fran Ortnagaj; podpredsednikom Anton Žnidaršič; odbornikom pa: Anton Verbič, tov. Petrič Ivan, tov. Likozar Anton, Sallath Nikolaj, Zirkelbach Hinko. Odbornikom namestnika Strgar Ivan in Markl Anton. Revizorjem pa sta bila izvoljena I. N. Babnik in tov. Avgust Korbar. Po volitvi odbora je predaval urednik „Slov. Čebelarja“ tov. Fran Rojina o kakovosti in razpošiljanju matice tov. Toman o reklamah za kranjsko čebelo v Ameriki, profesor Verbič o sladkorju. Občni zbor sklene, da se priredi enodnevni čebelarski tečaj letos v Bitovjah pri Bohinjski Bistrici. Na predlog g. Strgarja so bili sprejeti trije predlogi: 1. Prosi se železniško ministvo za znižanje osebnih vožnjih cen pri preplavljanju čebel v pašo, in ako je v vlakcu čez 50 panjev, tudi za pomočnika. 2. Orednje društvo razdeli brezplačno vsaki podružnici po 1 originalni kranjski panj za vzorec, po katerem bi se ravnavali čebelarji pri izdelovanju panjev ter pri prodaji in nakupu čebel. 3. Društvo naj prekrbi etikete za med, ki naj bi nosile društveno ime. Občni zbor sklene, da se denuarno podpora „Slovenskemu spodnjestajerskemu čebelarskemu društvu“ za prireditve razstave leta 1912., ko praznuje dvestoletnico svojega obstanka. — Ob 12. uri zaključil predsednik občni zbor. Kakor je videti, opravljajo v tem društvu zopet učitelji glavno delo.

**Slovenske stolice na češkem vseučilišču v Pragi.** Pri rektorju češkega vseučilišča je bila deputacija slovenskih visokošolcev, da sliši njegovo mnenje glede eventualne ustanovitve slovenskih stolic na češkem vseučilišču. Rekel je, da je on naklonjen taki ustanovitvi, senat pa se bo bavil s tem vprašanjem v kratkem, in na to jim naznani sklepe.

**Število Čehov v Budimpešti.** V ogrski prestolnici živi okoli 100.000 Čehov, ki imajo štiri društva. Čehi so si šle v zadnjih letih začeli snovati društva, in po teh društvih so prišli v stik z drugimi Slovani, tako v prvi vrsti s Slovaki, ki so jim najbližji. Slovaki imajo tudi več društev v Budimpešti.

**Pametni nakup blaga iz tkanin.** Ni vsakomu znano, da se modno blago volnenega, posebno plesnega blaga, modnega barhenta in flanel za krila, zifira za srajce, damast, brisače, robei, platnenih in bombaževih najboljše dobi pri nas. Posebno imamo krasno izbiro za neveste. Kadar potrebujete kaj takega, obrnite se naravnost na izvozni dom V. J. Havliček in brat, kopališče Podčrbrady (Kr. Češka), ki vam pri sklicevanju na naš list pošlje franko in gratis zbirko vzorcev za plesne in zimske toalete. Opozorjamo, da je ta trdka solidno češko podjetje in jo najtopleje priporočamo.

(2)

## Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

## Iz slovanskih pokrajin.

**O Analfabetški tečaj v Ječi.** Predsednik okrožnega sodišča v Mostaru je dosegel, da v tamošnji Ječi prirejajo za kaznjence analfabetske tečaje. V prvem tečaju se je 12 kaznjencev naučilo brati in pisati. Za tiste, ki so nekoliko pisemeni, prirejajo posebne tečaje. Poučujejo prostovoljno učitelji in učiteljice.

**O Hrvaški umetniki in mednarodna umetniška razstava v Rimu.** Oddelni predstavnik za uk in bogočastje dr. Milan Amruš je lansko leto v hrvaškem saboru obljubil, da bo Hrvaška dobila na mednarodni umetniški razstavi v Rimu svoj poseben paviljon. Ta obljuba pa je bila zgolj obljuba, zakaj Hrvaška ne dobi na razstavi svojega paviljona, da ogrska vlada je celo odbila zahtevo, da bi se hrvaški umetnikom odkazala v madžarskem paviljonu posebna soba za razstavo njihovih umotvorov. Z ozirom na to je del hrvaških umetnikov sklenil, da se mednarodne razstave v Rimu sploh ne udeležijo, ostali hrvaški umetniki na čelu jim kipar Mekstović pa so se odločili, da bodo razstavili svoje umotvore v paviljonu kraljevine Srbije.

**O Mestno knjižnico in čitalnico** je otvorila mestna občina Karlovec. Uporaba je za vse sloje popolnoma prosta in brezplačna. Svoj čas je bil Karlovec polg Zagreba glavno torišče hrvaških književnosti, kjer so tiskali mnogo knjig in spisov. Občina bo v svoji knjižnici izkušala zbrati zlasti te in jih ohraniti kulturni zgodovini Hrvaške.

**O Bosansko-hercegovaška mesta** štejejo brez vojaštva: Sarajevo 51949 duš, in sicer 18.462 mohamedancev, 17.994 katolikov, 8355 pravoslavcev, 6436 Židov in 703 drugih veroizpovedanj. Hiš je 6874. — Mostar 16.369, Banialuka 14.800, Tuzla 12.368, Travnik 6681 in Bihać 6209 civilnih oseb.

## Razgled po šolskem svetu.

**Mednarodna zveza dijakov.** V Beogradu se mudi Angleškinja g. Rut Roose, tajnica krščanske federacije vseučiliških dijakov, in dela na to, da bi tudi srbski dijaki stopili v to mednarodno zvezo, ki ni politična. V to zvezo so stopili do sedaj dijaki iz Amerike, Kanade, Avstralije, Belgije, Holandije, Švice, Kitajske, Koreje, Francoske, Italije, Nemčije, Indije, Čilona, Japonske, Skandinavije in Afrike. Srbija je 36. dežela, v katero je prišla gosposca na svojem agitacijskem potu.

**Visoka šola na Kavkazu.** Ze dlje časa govore v ruskih merodajnih krogih in v ruskih časopisih o potrebi ustanovitve visoke šole na Kavkazu. Ta velika dežela z 9 mil. prebivalstva in obnem bogata z neizčrpnim mineralnim bogastvom, bi potrebovala za svoj normalni kulturni razvoj pred vsem visoke šole, kake ni bilo dosedaj na Kavkazu. Brez uspeha so pozivljali rusko vlado, da tozadevno kaj stori, vlada se je pa vedno izgovarjala, da ni denarja. Zato so se že leta 1906 vršili javni ljudski shodi za ustanovitev vseučilišča na Kavkazu. Omenjeni shodi so dosegli vsaj to, da se danes že resno pripravljajo na ustanovitev vseučilišča v Tiflisu. To vseučilišče bo imelo začasno samo juridično, filozofično in matematično fakulteto. Izvršitev vsega načrta je prevzel mestni svet v Tiflisu.

**Italijanska fakulteta.** Na svojem shodu so laški študente na Dunaju sprejeli resolucijo: „Italijanski študentje stoje še vedno na stališču, da je le ustanovitev cele univerze v Trstu popolna rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja. Zato bomo neutrudljivo nadaljevali svoj boj, dokler ne dosežemo svojega smotra. Provizorična ustanovitev italijanske fakultete na Dunaju je samo restitucija one posesti, ki jo imamo v Imostu.“ Italijanski študentje opozarjajo, da je parlamentna večina že bila za Trst in da morajo poslanci pri drugem in tretjem čitanju stati na tem, da dosežejo, še preden bo sprejem, univerzo v Trstu.

**Nemška akademija umetnosti v Rimu.** Iz Berlina poročajo, da je tajni svetnik Arnold poklonil berlinski akademiji pol milijona mark za nakup velikega zemljišča v Rimu, kjer zgradijo nemško akademijo umetnosti.

**Srbske šole na Turškem.** Mladoturške oblasti so zaprle vse srbske šole v Stari Srbiji in Macedoniji. Turška vlada namreč zahteva, da morajo vsi učitelji in profesorji dati potrditi svoje diplome pri posameznih državnih oblastih, kjer se šole nahajajo in je na ta način poteptala vse privilegije srbskega naroda. Tamkajšnje srbske šole so namreč popolnoma avtonomne in izključno pod nadzorstvom metropolitov, ki so glede narodnih zahtev popolnoma solidarni. Ker okrajne turške oblasti še vedno nečesto odnehati od svojih zahtev, sta dva srbska poslanca v parlamentu vložila na vlado in carigrasko patriarhijo peticijo, v kateri so navedene vse krivice zaradi zapiranja šol in zahteva, naj se šole čimprej odpro. Naučni minister je odgovoril, da bo ukrenil vse potrebno, da se bo ugodilo opravičenim srbskim zahtevam.

**250-letnica levovskega vseučilišča.** Dne 20. t. m. je minulo 250 let, odkar je dne 20. januarja 1661 poljski kralj Jan Kazimir izdal diploma, s katero je ustanovil levovsko vseučilišče.

## Raznoterosti.

**Učenjak se je obesil.** V Weimarju na Nemskem se je obesil 66 letni tajni svetnik prof. Suphan, vodja Goethe-Schillerjevega arhiva in znan literarni historik. Vzrok samomora je iskati v njegovih bolnih živcih.

**Baron Albert Rotšild umrl.** V soboto je umrl na Dunaju baron Albert Rotšild. Zadel ga je kap. Baron Albert Rotšild je bil načelnik dunajske hiše Rotšildov. Rojen je bil leta 1844 v Frankobrodu na Meni. Poročen je bil s svojo sestro Betino, hčerko pariškega Rotšilda, ki je umrla leta 1892. Imel je pet sinov in dve hčeri. — En sin je padel s konja, pri tem zblaznel in umrl. Drugi sin se je minulo leto ustrelil zaradi nesrečne ljubezni. Sicer je storil veliko za dobrodelnost. V spomin svoje žene je ustanovil bolnišnico za nerazvne.

**Za gradnjo avstrijskih dreadnaughtov** je dal na razpolago potreben denar, da so mogli začeti z gradnjo, še preden so dovolile delegacije potrebne kredite. — Zapuščinski davek in pristojbine od imetja pok. barona Rotšilda bodo znašale okoli 28 $\frac{1}{2}$  milijona kron. Imetje pokojnika cenijo na 600 do 700 milijonov kron. V dobrodelne namene je zapustil 20 milijonov kron.

**Živalski park na Brlonskih otokih.** Kakor poroča dunajski list, namerava znani posestnik zoologičnega vrta v Stellingenu pri Hamburgu, Karel Hagenbeck, prirediti živalski park v velikih dimenzijah. Dela pričnejo baje že meseca maja t. l.

## Ali ste že pridobili našemu listu novega naročnika?

### Listnica uredništva.

A. L. v K.: Danes ni bilo mogoče. Torej prihodnjič — potem pa „navajalne vojne“ konec!

### Izjava uredništva.

Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ izjavlja, da je prišel članek tov. M. Kosca, nadučitelja v Dragatušu, priobčen v 41. šte. „Učiteljskega Tovariša“ leta 1910, proti njegovi volji v javnost. Bil je naslovljen, oziroma namenjen v svrhu pridobitve informacij obrambnemu oddelku. Iz te naše izjave je razvidno, da ni imel pisec namena žaliti šolske oblasti.

### Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 255 Kranjsko. 1-1

Na dvorazredni ljudski šoli v Strekljencu se razpisuje nadučiteljsko mesto, na enorazrednicah v Petrovi vasi in Čepļah se razpisujeta učiteljski in voditeljski mesti v stalno, oziroma začasno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 28. februarja 1911.

C. kr. okrajni šolski svet v Ormožlju, dne 30. januarja 1911.

## Naznanilo.

### Slavno učiteljstvo.

Naznanjam, da sem izstopil iz učiteljskega stanu ter prevzel mesto višjega nadzornika „Prve češke“, splošne delniške družbe za zavarovanje na življenje v Pragi, in sicer bo moj delokrog Stajersko, Koroško, Kranjsko in Goriško s sedežem v Ljubljani. Odločil sem se za ta velevažni korak iz sledečih razlogov:

1. Kot višji nadzornik „Prve češke“ sem gmotno mnogo na boljšem, kakor pa sem bil in bi bil pri učiteljskem stanu.

2. Imam kot višji nadzornik „Prve češke“ lepo poprišče: organizirati mi je v zgoraj omenjenih deželah krajevna zastopstva „Prve češke“ in jih navajati k uspešnemu delovanju. Imel bom pa tudi pri raznih dru-

tvih i dr. predavanj ter tako na eni strani širil in poglobljal smisel za življenjsko zavarovanje, na drugi strani pa tudi sodeloval, da se povspne naš narod na višjo stopnjo izobrazbe.

3. Ker bom prost, neodvisen in danes tukaj, jutri lahko tam, bom odslej lahko še bolj odločno in uspešno branil pravice naroda in zastopal koristi šole in učiteljstva. Kakor dosedaj tako mi bo tudi odslej najvišje načelo: proevit šolstva in napredek prosvete naroda.

4. Je življenjsko zavarovanje velevažna narodno-gospodarska panoga, ki je pri Slovenceh, žal, še pre malo uvaževana. Baš za to so Francozi, Angleži, pa tudi Čehi i. dr. tako napredovali in tako gospodarski močni, ker je pri njih smisel za življenjsko zavarovanje že v masi naroda večji, kakor pa pri nas šele med razumnostvom. Pri njih ne pride rodbina v stiske, če ji kruta smrt prerzoda iztrga roditelja, pri nas pride z nesrečo revščina in beda. Pri nas ljudje delajo od zore do mraka in ko se upehajo, nimajo na stare dni kotička, kam bi položili trudno svojo glavo ter so v nadlego mladini in dogajajo se čisto neljube scene. Pri drugih narodih pa dobe na starost ljudje izplačane od zavarovalnice znatne glavnoce, s katerimi zagotovijo sebi prijeten počitek na stare dni, svojim otrokom pa s primernimi dotami pripomorejo, da se lotijo podjetij, ki jim pripomorejo do blaginje. Pri nas pa, ker smo revni, se šopiri oholi tujec in so malone vsa boljša dobičkonosna podjetja v tujih rokah.

Franklin je dejal, da je dobrotnik svojega naroda vsak, ki ga navaja k štedljivosti, ker štedljivost je edina potk blaginji. — In ker je življenjsko zavarovanje najboljši in najsigurnejši način štedenja, je vzbujanje smisla za življenjsko zavarovanje velevažen čin narodnega gospodarstva.

5. Ponujajo se nam sicer od vseh strani življenjske zavarovalnice, a čemu bi podpirali tuji kapital?! — Prva češka je skoz in skoz slovanski zavod, kar je potrdil celo češki narodni svet v Pragi, ki je v takih zadevah gotovo kompetenten. Podpirajmo torej ta slovanski zavod ter mu dajamo prednost pred vsemi drugimi tujimi. Svoji k svojimi.

6. „Prva češka“ podpira z znatnimi prispevki slovenske narodne institucije, C. M. D. i. dr. in bo, oziroma že podpira tudi učiteljsko organizacijo (Učiteljsko gospodarsko združenje v Celju in Učiteljski konvikt v Ljubljani). S prvo ima posebno pogodbo, s slednjim jo ravnokar sklepa.

7. Moja naloga, kot višji nadzornik „Prve češke“ je organizirati krajevna zastopstva v zgoraj omenjenih deželah in vabim s tem slavno učiteljstvo k sodelovanju. Delovanje za „Prvo češko“ ni nič nečastnega, temveč je kakor sem že zgoraj omenil, velevažen čin narodnega gospodarstva in sodelovanje učiteljstva pri tej nalogi je delo za napredek naroda, ker mu pomaga ustvarjati trdno gmotno podlago za bodočnost. In le trdna gmotna podlaga je jamstvo za krepak razvoj naroda, sploh za boljše bodočnost naroda.

Imamo že lepo število odličnih učiteljev in tudi nekoliko agilnih učiteljic že, ki so zastopniki „Prve češke“. Zakaj bi jih drugi ne posnemali?

S sodelovanjem za „Prvo češko“ pa učiteljica oziroma učitelj ne koristi samo narodu, temveč ustvarja sebi lep vir postranskih dohodkov, ker daje „Prva češka“ lepe provizije svojim zastopnikom. In razentega bo „Prva češka“ v razmerju, kakor bo učiteljstvo delovalo za njo, podpirala ona učiteljstvo in njegovo organizacijo s prispevki, štipendijami in podporami.

Naj še omenim, da si je že češko-moravsko učiteljstvo s pomočjo „Prve češke“ celo ustvarilo na otoku Babu zdravilišče. Zakaj bi si slovensko učiteljstvo ne ustvarilo kaj takega ali sličnega?

8. Naj nihče ne misli, pri nas v našem kotu ali gnezdu pač ni mogoče pridobiti koga, da bi se življenjsko zavaroval. Moja naloga je pomagati in sodelovati krajevnim zastopnikom. Imel bom predavanja pri društvenih roditeljskih i dr. sestankih in tudi drugače bom šel krajevnim zastopnikom v vsake oziru na roko. — Delovati, da se vzbudi misel za življenjsko